

KAKTUSI IN DRUGE SOČNICE

KAKTUSI IN DRUGE SOČNICE

/ Published by Cactus - friends Society of Slovenia /

MAREC, APRIL 1988

VSEBINA / CONTENTS / :

Obvestila društva	2
Rod Aylostera speg. - Nikola Škrik	3
Vzgoja kaktusov iz semena - Igor Erbežnik	4
Spoznajmo opuncije - Josip Kunej	6
Izvor imen - Josip Kunej	9
10 največjih zablod pri gojenju kaktusov - Jure Slatner	10
Kam s kaktusi - Stanko Piskač	15
Rod Pterocactus K.Sch. - Josip Kunej	16

OBVESTILA DRUŠTVA

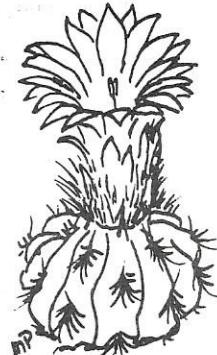
Sestanki društva bodo :

11. MARCA ob 17 uri

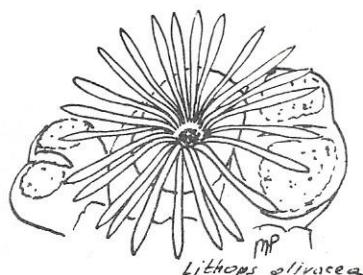
1. Aktualno / izlet, zbiramo prijave ! /
2. Predavanje - setev kaktusov
3. Diapositivi : Čudoviti svet rebucij - tov. Jerin
4. Razno : semena, lončki, zemlja za setev itd.

8. APRILA ob 17 uri

1. Aktualne zadeve
2. Predavanje : Presajanje kaktusov
3. Diapositivi : tov. Slatner
4. Razno : semena, lončki, kaktusi itd.



Neochileneia recandida



Lithops olivacea

Naslovna stran - cover picture

Foto : Peter Jerin

Risbe : Marija Prelec - drawer

Dopisi :

Naslov na ovitku biltena !

SIVESTROVANJE JE BILO USPEŠNO

Tokrat smo se prvič zbrali pri Mraku in preživeli prijetno praznovanje ob standardnem programu, ki pa je kljub vsemu vsakič drugačen. Tokrat smo pogrešali nekaj standardnih "humoristov" - to pomeni naših članov, ki s svojim sproščenim vodenjem programa močno popestrijo vzdušje. Zoisova soba pri Mraku je bila izredno prijetna, nudi prijetno, domače vzdušje.

Zelo smo bili veseli tudi gostov iz Zagreba in tudi običajnega pozdravnega telegrama in telefonskega klica z Brača. Vse kaže, da bomo tudi v prihodnje praznovali tukaj !

DPKS

ČLANARINA !

Ponovno prosimo vse člane, ki še niso poravnali članarine za leto 1988, da to storite takoj. Članarina je od marca dalje 7.000 din. Hvala za razumevanje . Naslednja številka biltena bo že maja in to v novem ovitku! Tudi vsebina bo obširnejša !

DPKS

OBVESTILO

Hrvatsko društvo - sekcija kaktusara deluje pod novim vodstvom tov. Kuneja. Novemu predsedniku društva čestitamo in mu želimo veliko uspehov pri delu. Tov. Kuneju se hkrati zahvaljujemo za izredno plodno in požrtvovalno delo v našem društvu. Ob tem pa izrekamo vse priznanje tov. Štimcu - dosedanjemu predsedniku tega društva za dolgoletno uspešno vodenje društva. Upamo, da se ne bo še dokončno poslovil od dela društva in da bo še dalje plodno sodeloval.

DPKS

Izlet !

Na marčnem sestanku se bomo dokončno dogovorili za pomladanski izlet društva. Zbirali bomo tudi prijave !

ROD AYLOSTERA SPEG.

To so okrogli in nekoliko cilindrični pritlikavi kaktusi, ki se pozneje v večini primerov razraščajo v simpatične skupinice ali blazinice. Njihova domovina je južna Bolivija in severna Argentina. Rod Aylostera je zelo ozko povezan z rebucijami, pa čeprav so ga že leta 1956 spojili s tem rodom, to še danes ni povsem sprejeto.

Večina vrst tega rodu je zelo primerna za gojitev na okenskih policah. Kot visokogorske rastline so relativno nezahtevne in precej odporne, zato jih lahko vzugajamo iz semena ali pa tudi razmnožujemo s potaknjenci. Za njihovo uspešno gojitev je zelo važna popolnoma suha in hladna prezimitev pri temperaturah med 3 in 8 °C, ker nam bodo samo pod tem pogojem bogato cveteli že od aprila pa tja do junija ali pa še dalj. Dobro je vedeti, da imajo Aylostere v času hudih pripek v juliju in avgustu svoj poletni počitek. Takrat moramo prenehati z zalivanjem, sicer lahko pride do gnitja korenin in rastlina lahko propade.

Zelo primerne za gojitev so naslednje vrste :

A. ALBIPILOSA /RITT./
BACKBG. je obdana s tankimi belimi ščetinami, ki imajo rdečerjave konice in oranžno rdeče cvetove.

A. DEMINUTA /WEB./BACKBG
je že dolgo znana zeleno vrsta, robustnega izgleda. Obilno cveti. Cvetovi so temnooranžni ali temno rdeči.

A. FIEBRIGII /GUERKE/
BACKBG. je obdana z belimi ščetinami z rjavimi konicami. Cvetovi so rumenordeči.

A. HELIOSA /RAUSCH/ je zelo lepa mala vrsta z razčesanimi areolami in prilegajočimi se bodicami. Ima dolge oranžne cvetove. Vrsta ima zelo močno korenino, repaste oblike, zato jih je dobro cepiti. Izredno močno se razrašča in bogato cveti.



- A. *kupperiana* /BOED./ BACKBG. je poraščena z bodicami temnorjave barve, ne razrašča se dosti; cvetovi so veliki, bronastordeče barve.
- A. *muscula* /RITT. et THIELE/ BACKBG., ki jo prikazuje naša fotografija, imenujejo tudi "mišek" ali "mišji kaktus". Je zelo gosto poraščena s kratkimi belimi ščetinicami, kar nas spominja na pravi mišji kožušček. Izredno obilno cvete skozi vse poletje, celo globoko v jesen. Njeni cvetovi so oranžne barve. Priporočamo previdnost pri zalivanju, ker zaradi odvečne vlage zelo rada izgubi korenine.
- A. *pulvinosa* /RITT. et BUIN./ BACKBG. se močno razrašča in iz svojih razrastkov dela velike blazinice, ki so v poletnem času v celoti prekrite z oranžnorumenimi cvetovi.
- A. *spinosissima* /BACKBG./ BACKBG. je gosto obdana z bodicami roževinaste barve in belimi areolami iz katerih požene velika količina cvetov opečnordeče barve.

V strokovni literaturi najdemo pod tem imenom okoli 40 opisov medtem ko opise nekaterih vrst najdemo med rebucijami, ki je obenem tudi sinonim za ves rod.

Nikola Štrk

Literatura :

M.Haude :Erfolg mit Kakteen

W.Haage :Kakteen von A.bis Z.

VZGOJA KAKTUSOV IZ SEMENA

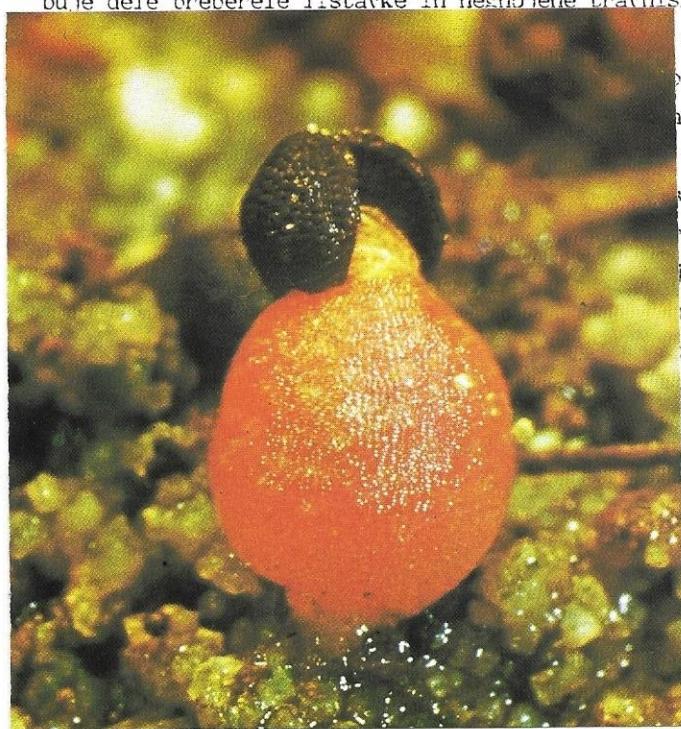
Vzgajanje kaktusov iz semena je na vsak način najbolj zanimivi del našega konjička, saj nam omogoča opazovati razvoj rastline od njenega vznika in dalje. Najprimernejši čas za setev kaktej, če je dovolj sončnih dni, so marec, april in maj, ker se bodo sejanci do nastopa hladnih dni toliko razvili, da bodo brez skrbi preživeli zimo. Poznejša setev / razen rebucij / pride v poštov le, če imamo možnost, sejance postaviti pozimi na takšen prostor, da bodo imeli čim več svetlobe in toplice / tudi umetna svetloba pride v poštov /.

Če smo si omislili sejanje, moramo pripraviti posodice, t.j. skodelice, ki naj bi bile najmanj 6 cm visoke, v premeru pa bi dosegle 10 - 15cm.

Takšna velikost posodice bi zadostovala za približno 100 - 150 semen.

Dno posodice prekrijemo z grobim peskom / granulat 1 - 8 mm / zaradi dre-

naže, nanij bomo položili sterilni, močno peščeni substrat, ki naj vsebuje dele vreperele listavke in nemojene travniške ilovke. Nasujemo



do višine 1 - 1.5cm pod gornjega roba sete posodice, preko nje bomo skozi gusto sito vejali sloj enakega substrata, ki naj ne bo debelejši, kot je obseg zrnca semena. Ko smo to naredili, presemo s posodico ob ploto v mize, da se substrat dobro sesede, nato ga pa še deščico poravnamo.

E, ki smo ga pred tem do razkužili, enakomerno presemo po celi površini. Sledek ned posameznimi ci naj bo vsaj tolikšen, je premer zrnca samega, nato ga z deščico nalahno

vtisnemo v najfinejši sloj substrata. Če so semenska zrnca debelejša, čezanje še enkrat presejemo fini sloj zemlje, da jih pokrijemo in nato z deščico vtisnemo. V primeru če sezemo semena več vrst in rodov, bomo setveno površino razdelili na potrebno šetvilo polj, jih označili z imeni ali pa tudi s številkami, ki jih vpišemo s polnimi imeni v posebni priročni seznam. Potem setev s fino škrupilnico počasi iz večje razdalje temeljito prosimo, kar dosežemo tudi s potapljanjem skodelice v podložko, ki smo jo do polovice napolnili z vodo, kjer jo pustimo takoj dolgo, dokler ne ugotovimo, da je gornji sloj substrata postal vlažen. Pri tem postopku moramo paziti, da se za zdravo gojenje sejancev uporablja samo topla prekuhanata voda ali pa vsaj dalj časa posatna voda, ki smo ji dodali nekaj zrn hiper-mangana, še bolje chinosol. Posode s setvijo je potrebno prekriti s stekleno ploščico in pažit na to, da rnojne kapljice, ki se nabirajo na steklu, ne bodo padale na setveno površino.

Če sezemo dovolj zgodaj, moramo setvi omogočiti dovolj toplote, ki naj praviloma prihaja od spodaj in ta naj variira podnevi ega $32 - 35^{\circ}\text{C}$ in po-

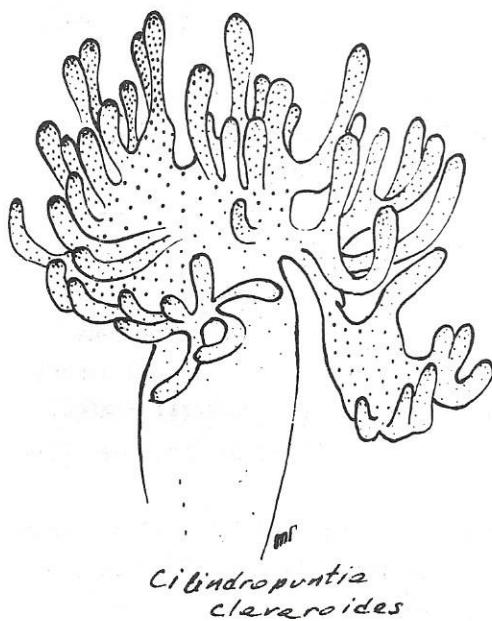
noči 18. 20^o C. Gornje steklo takšnega kališča naj bo zaščiteno pred vplivom direktnih sončnih žarkov, kar pomeni, da ga moramo dobro zasenčiti, ker bi se v nasprotnem primeru gornji sloj setvne površine prehitro izsušil, a komaj vznikle rastlinice, ovenele. Zato je potreben vsakodnevni nadzor in če je potrebno, posodico zopet navlažimo in pokrijemo. Semena nekaterih vrst kalijo že čez nekaj dni, medtem ko semena drugih vrst in rodov ležijo v zemlji dalj časa, včasih tudi po nekaj mesecov. Najprej kalijo mamilarije, astrofitumi in ehinokaktusi, medtem ko cereusi, pilozocereusi in opuncije potrebujejo dalj časa, vseeno pa večina semen vzkali v treh ali štirih tednih.

Ko na vzklitih sejančkih opazimo prve nežne bôdice, steklo, s katerim je setev pokrita, nekoliko privzdignemo, toliko, da pride do njih sveži zrak. Pozneje ko na njih opazimo že rast bradavic in reber, steklo docela odstranimo in ob primernem zalivanju jih gojimo do časa, ko so toliko zrasli, da jim je posodica postala pretesna in jih moramo presaditi ali pikirati, to pa je že tema drugega članka.

Igor Erbežnik

SPOZNAJMO OPUNCIJE

I.



Noben rod kaktusov ni po svetu razširjen v tako veliki meri kot so smokvarji ali opuncije. Imenujejo jih tudi taščin jezik, ponekod pa kaktusuh, saj so imeli svoje simpatizerje že v času odkritja Amerike. Tako v španskih poročilih iz leta 1535. najdemo opise treh oblik kaktusov in to stebričarjev /cereje/, melonovcev /okrogli/ in smokvarjev /opuncije/. Že tedaj so poznali visoko hranilno vrednost njenih plodov, sočno listje pa so uporabljali tudi za hrano živini. S svojo prilagodljivostjo na vse klimatske pogoje - znano je, da je med

njimi veliko vrst, ki so odporne tudi na zimo - so v mnogih krajih postale plevel, prerasle so plodna polja kakor tudi za živino koristne pašnike. Posebno v Avstraliji so se razširile te naše s toliko ljubezni gojene rastline, in postale resna nevarnost, saj ogrožajo kmetijsko dejavnost.

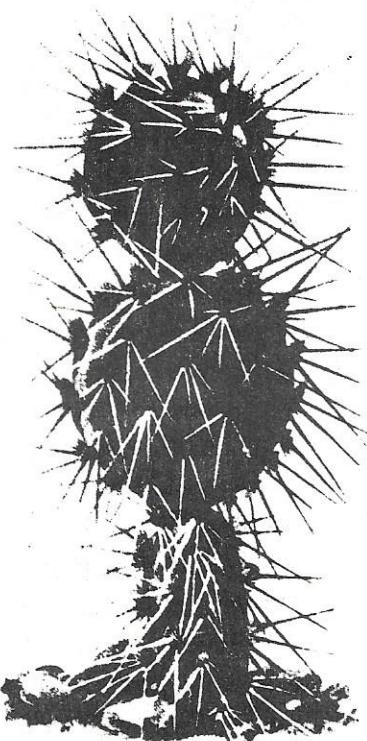
Majhen vpogled v neobrdan razvoj tega kaktusa nam kaže tudi vegetacija v sredozemskem prostoru. Prav tam vidimo žive meje iz opuncij, rastejo pa tudi samovoljno med kamenjem na strminah. Ponekod pa krasijo vrtove vil in aprkov med ostalimi eksotičnimi rastlinami. Lahko bi pomislili, da tukaj rastejo od vedno. Pa ni tako, njihova domovina je "Novi svet" od Peace Rivera v Kanadi pa čisto na jug do Ognjene zemlje jih najdemo - od povsem majhnih vrst pa do velikosti dreves. Vse pa imajo posebno lastnost : to so čudne in posebno nevarne bodice, ki se imenujejo tudi glochide. Le kdo jih še ni izkusil? Poleg prav teh bodic, ki jih pri nobenem drugem rodu ne najdemo, ima prečudoviti cvet, ki je tudi vzrok, da se z njo podajamo v to pustolovščino.

II.

To so pravi smokvarji, poleg teh pa še vsi ostali, ki se v botaničnem pogledu delijo na poddružine Opuntioideae. Za svoj lepi videz potrebujejo veliko svetlobe, sonca in svežega zraka.

Na vročem južnem oknu v letnjem vrtu ali tudi v rastlinjaku se te rastline razvijejo v raskošne primerke, na vsak način pa moramo, še preden jo bomo nabavili, premisliti o njeni končni velikosti in kam bomo z njo, drugače neredko pride do neljubega presenečenja. Njenega divjega razvoja ne moremo vedno sprejeti s simpatijami, glede na mesto, ki nam je na voljo. Lahko pa nas zadovoljijo vrste, ki so op rasti majhne in kompaktne, prav te pa pogosto bujnjejše cvetijo kot velike vrste.

Najbolj jim je všeč dobra vrtna zemlja z dodatkom peska in šote, ne smemo pa pozabiti na drenažo in odprtino na dnu posode. Nič ni bolj



Opuntia engelmannii

pogubnega zanje, kot stalna vлага ob koreninah, zato moramo posebno paziti na zalivanje in temperaturo vode. Ob toplih sončnih dnevih potrebujejo veliko vode, ob deževnih dnevih pa zadostuje, kar dobijo izpod neba.

Za prezimovanje jim moramo preskrbeti dovolj hladen prostor, kjer se temperatura giblje med 6 - 12°C, večina vrst pa zadovoljivo prenaša tudi sobne temperature, če so popolnoma suhe. Če pa se malo zgrbančijo ali jim odpade kakšen členek, nič za to, saj je to pri njih normalen pojav.

Tudi opuncije zahtevajo redno gnojenje, kar je pri njih posebno opazno. Da pa bi preprečili njihovo divjo rast, je priporočljivo zalivku dodajati samo gnojivko za kakteje, ki naj vsebuje čim manjši delež dušika, saj bo ta zadrževal gon po rasti, kalij skrbi za zdravje, medtem ko fosfor žene rastlino k ustvarjanju cvetnih popkov. Na koncu vse to, kot pravilna prehrana, deluje kot obramba proti boleznim in škodljivcem. Če pa jo vseeno napadejo nekateri izmed uši, kakor tudi če opazimo ščitaste uši, tedaj si moramo pač pomagati s preparati iz specializiranih trgovin.

III.

Katere opuncije bi bile primerne za naše skromne razmere ? Iz množice približno 400 vrst je težko kaj svetovati. Tu so na primer predstavniki "pravih opuncij". Predvsem bi najprej navedel vrste, ki bujno rastejo, kot so : O.bergeriana, O.ficus-indica, O.gosseliana, O.robusta in O.scheeri. Posebno opazne bodice ima O.marnierana, imenovana tudi "kaktus nakodranih las". Vsa je odeta v ščetine O.hystricina. Nekaterim vrstam dajejo poseben mik vočšene prevleke, tako ima O.basilaris purpurno - modri videz, medtem ko ima O.nesacantha s svojimi številnimi varijacijami je zelo ljubka, toda zaradi drobnih žametnih glob hid je zelo nevarna.

Tu je tudi *Austrocylindropuntia clavarioides*, imenovan zamorčeva roka, pa tudi stopičasto rastoča *A.cylindrica* je primerna. Zelo lep okras je *A.salmiana*, kajti njeni ljubki rdeči plodovi nam vse leto kradejo poglede. Majhna po rasti ostane *A.vestita*, ki je oblečena v beli krzneni plašč, in *A.verschaffeltii* s kot prst debelimi razrastki, ki pa so skoraj brez bodic.

Bolj poredko se v zbirkah najdejo nekateri vrste izmed področov *Corynopuntia* in *Tephrocactus*. V glavnem so to rastline za sončne in tople

prostore v letnem vrtu ali rastlinjaku. Pri teh prikupnih malih rastlinah doživimo cvet le redkokdaj ali pa verjetneje nikoli.

Ostale opuncije zelo rade in obljuno cvetijo. Velikost cvetov je od nekaj milimetrov pa tja do 10cm v premeru. Prevladujeta rumena in rdeča barva, cvetovi so enobarvni, nekateri tudi progasti, pri nekaterih vrstah je notranji del čaše v drugačni barvi, toda vse oddajajo prijeten vonj. Tudi pri nas ni redkost, da dozorijo lepo obarvani plodovi, ki rastlino še dolgo krasijo.

Smokvarji se najenostavnjeje razmnožujejo z odrezanimi členki /listi/, pustimo jih nekaj dni, da se rana zasuši in v vlažni zemlji bodo hitro pognale korenine. Vrzoja iz relativno velikega semenskega zrna je zelo dolgotrajna, šele čez več tednov ali celo mesecov, vzklijujejo veliko listnati sejance in ob najboljši negi, bo prteklo precej let, predn bodo postali prave opuncije.

Priredil : Josip Kunej

IZVOR IMEN

Če razmišljamo o poreklu / izvoru / posameznih imen kaktusov, opazimo, da jih lahko razvrstimo v skupine po lahko določljivih kriterijih. To velja tudi za imena posameznih rodov kaktej.

Razdelimo jih v naslednje skupine :

1.1.skupina : Imena rodov, sestavljena iz nemljeplih imen, n.pr.:

Arequipa : iz imena južnoperuanskega mesta Arequipa

Boliviocereus : iz imena Bolivija

Brasilicactus : iz imena Brazilija

Chiapasia : iz imena mehiškega mesta Chiapas

Denmoza: anagram imena argentinskega mesta Mendoza

Lobivia : anagram imena Bolivija

2.skupina: Imena rodov, sestavljena iz priimkov oseb n.pr.:

Backenbergia : iz priimka znanega kaktusologa Curta

Backenberga

Blossfeldia: iz priimka Harry Blossfelda kaktusologa in zbiralca kaktusov,

Hageocereus: iz priimka Haage zname rodbine nemških kaktusofilov iz Erfurta,

Peireskia : iz priimka francoskega mecena znanosti
Nicolasa C.F. Peiresca.

Rebutia : iz priimka francoskega trgovca z vinom Pierre
Rebuta, znanega gojitelja kaktej.

3. skupina: Imena rodov, ki temeljijo na karakterističnih lastnostih
kaktusov n.pr.:

Dolichotele : grška beseda dolichos - dolgi, thele - bra-
vica, označuje kaktus z izredno izdolženimi bra-
davicami,

Ferocactus: lat. ferus - divji, ostri, označuje izgled pre-
težne večine vrst tega rodu,

Gymnocalycium : gr. gymnos - goli, lat. calix - kalih, pou-
darja gradnjo cveta na goli cvetov vrat,

Mammillaria : lat. mamma, mammilla - bradavica, karakteri-
stični znak reber, spremenjenih v bradavice,

Trichocereus : gr. trichos - las, lat. cereus - sveča, pome-
ni / z lasmi / poraščeni kaktusi stebričaste ob-
like.

II. 1. skupina: Imena vrst sestavljena iz zemljepisnih imen v obliki pri-
pridevnikov n.pr.:

chilensis,-e: čilski, iz imena Čile, n.pr. Neochilenia
chilensis, Trichocereus chilensis,

peruvianus,-a,-um: perujski, iz imena Peru n.pr.: Cereus
peruvianus, Lôbivia peruviana,

jujuyensis, -e: iz imena argentinske province Jujuy, n.pr.:
Cleistocactus jujuyensis,

texensis,-e: teksaški, iz imena Texas n.pr.: Homalocephala
texensis,

uruguayensis,-e: urugvajski iz imena Urugvaj n.pr.: Gymno-
calycium uruguayanense.

2. skupina: Imena vrst sestavljena iz priimkov oseb :

a/ imena vrst sestavljena iz priimkov v genitivu /roditniku/n.pr.:

backenbergorum: priimek Backenberg / v latinizirani obliki
Backenbergorum, Backenbergii / sprejme končnico
genitiva - backenbergorum. n.pr. Pilosocereus ba-
ckenbergii,

craigii : iz priimka Roberta T.Craiga, autorja monografi-
o mamilarijah, n.pr. Mammillaria craigii,

schumanii : iz priimka Karla Schumana, autorja sistema klasifikacije kaktusov 1903 leta, n.pr.: *Bartschella schumannii*.

silvestrii : iz priimka Philippa Silvestrii, odkritelja monotipičnega rodu *Chamaecereus silvestrii*.

b/imena vrst, oblikovana v skladu z načeli pridevniške oblike priimkov:
andreaeanus.-a.-um : iz priimka Wilhelma Andreeae-a, znanega poznavaanca in gojitelja kaktusov iz Bensheima, n.pr. *Neochilenia andreaeana*,

hetrichianus.-a.-um: iz priimka Williama Hetricha kaktofila iz San Marina v Kalifornijin.pr. *Lobivia hetrichiana*.

quehlianus.-a.-um: iz priimka Leopolda Quehla sodelavca prof.Karla Schumannna n.pr. *Gymnocalycium quehlianum*.

3. skupina: Imena vrst, oblikovanih v obliki pridevnikov, nanašajoč se na karakteristične lastnosti posameznih vrst:
aureispinus.-a.-um : označuje barvo bodič rastline -zlatobarvo n.pr.*Parodia aureispina*.

azureus.-a.-um: označuje modro, sinjo, lazurno barvo, n.pr. *Opuntia azurea*, *Pilosocereus azureus*,

bicolor : označuje dvobarvnost / enaka končnica za vse slovnične spole / n.pr.: *Mammillaria bicolor*/ž.sp./, *Thelocactus bicolor* /m.sp./,

elegans: pomeni lep, krasni, uglajen / končnica je enaka za vse slovnične spole/ n.pr.: *Mammillaria elegans* /ž.sp./, *Hageocereus elegans* /m.sp./,

pectinatus.-a.-um: pomeni grebenast, v obliki grebena, glavnikast, razčesan, n.pr. *Echinocereus pectinatus*, *Solisia pectinata*.

Na koncu bi opozoril še na važnost skladnje slovničnega spola v obeh členih botaničnega imena. Tako že samo načelo obvezuje, tudi če v obravnavanem rodu nastopa različica / varianta /tedaj se usklajuje slovnični spol s celim imenom, n.pr.: *Echinocereus pectinatus* var. *castaneus* / moški spol / *Mammillaria gracilis* var. *pulchella* / ženski spol/, *Gymnocalycium quehlianum* var. *albispinum* / srednji spol/.

Samo v izjemnih primerih, če obstaja poleg variacije še posebna oblika/forma/.

se od tega načela lahko odstopi n.pr. *Chamaceereus silvestrii* forma *cristata*, *Gymnocalycium michanovichii* var.*friedrichii* forma *rubra*.

J.Kunej

10 NAJVEČJIH ZABLUD PRI GOJENJU KAKTUSOV

/ nadaljevanje in konec /

6. IMPORTNE RASTLINE SO NAJVEČJE DRAGOCENOSTI V ZBIRKAN



**TOVARIŠ CARNIK, KAKTUSI SO
VENDAR ZADNJA MODA !**

Nič več! Podobno kot naše zaščitene rastline so že nekaj časa zaščitene tudi kakteje. Mednarodna organizacija IOS / The International Organization for Succulent Plant Study /, ki jo vodijo najvidnejši strokovnjaki sveta, je izdala priporočilo vsem trgovcem, prodajalcem in ljubiteljem, naj importov ne prodajajo oz. ne kupujejo. Celo semena divje rastih rastlin, naj bi ostala kar lepo tam, kjer je njihovo mesto. Kaktusi so v svoji domovini postali že redkost in so zato zaščiteni pred iztrebljanjem. Kako in s čim so zaščiteni, pa v naslednji številki našega glasila.

7. GOJENJE KAKTUSOV JE MODNA MUHA ENODNEVNICA



**... DA, ČE BI KAKTUSI
TAKOLE CVETELI ...**

Morda res, vendar ta modna muha živi že preko 100 let in se še razširja na bolj eksotične dežele. Gojijo jih mladi in stari, brezposelnici in univerzitetni profesorji. Ko že govorimo o razširjanju, mislim na take države, kot so Indija, Jemen, Madagaskar. Če velja predpostavka, da je število gojiteljev kaktusov prenosorazmerno s kulturno razvitostjo prebivalcev, potem mora zaskrbeti naslednje dejstvo: Republika Albanijske je izdala prav lično serijo znakov z motivi kaktusov, pri nas v Jugoslaviji pa nimamo niti jugoslovanskega društva.

8. HIBRIDI SO ZELO DRAGOCENI IN ISKÁNI

Mnoge vrste kaktusov so vrtnarji skrižali, da bi dobili čim večjo pestrost cvetov. To velja predvsem za kaktuse, ki so jih prinesli v Evropo najprej: Echinopsis, Fylocaetus, Chamaecereus in podobni. Namen križanja je bil prvotno dobiti barvite cvetove pri Echinopsisu, napraviti Fylocaetuse bolj cvetoče in s čim večjim cvetom. Današnja hibridizacija pa služi le v raziskovalne namene, saj z njim ugotavljamo sorodnost posameznih vrst znotraj rodu ali celo križanje različnih rodov med seboj. Tako danes obstajajo križanci med rodovi Ariocarpus, Roseocactus in Neogomesia, pa tudi Leuchtenbergia in Ferocactus / Ferobergia /, ki cvetijo rožnato ali celo rdeče. Zanimiva je vsekakor zgodovina križanj.

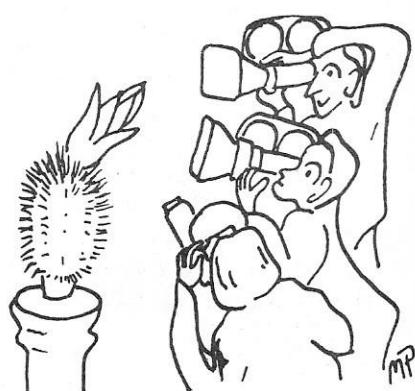
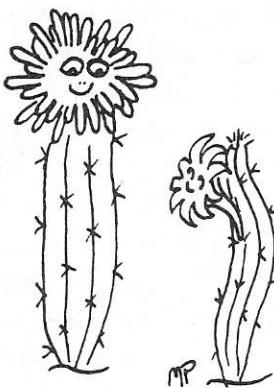
Najprej se je vse začelo v tradicionalno vrtnarskih deželah, nato prese лило na Japonsko in vzhodno Evropo, nato se zopet vrnilo v obe Ameriki. Podobno se dogaja z alternativnimi metodami gojenja, n.pr. tkivno vrogjo, le s to razliko, da Američani težijo k raziskavam, ostali pa k produktivnosti / zlasti Japonci /.

9. KAKTUSI NE CVETIJO

V zvezi s cvetovi kaktusov je napačnih predstav kar več, zajel bom le najpogosteje. Nekatere mejijo že kar na vraže.

a/ Kaktusi ne cvetijo

Pravzaprav vse kakteje cvetijo v zadostni starosti. V naših rastlinjakih je kar nekako normalno, da nekateri stebričarji ne morejo cveti, ker tudi ne morejo rasti preko 5 metrov. Od manjših kaktusov slabše cvetijo le grebeneaste oblike / forma cristata / in nekatere izjeme / Pygmaeocereus densiaculeatus /. Redko se zgodi, da cveti Echinopsis haku-ya maru, vendar letosnje poletje se je to zgodilo tovariu Smrtniku.



**POZOR ! ZDAJ ZDAJ SE BO ODPRIL
PRVI CVET ...**

b / Kaktusi cvetijo le en dan

Pravzaprav taki tudi obstajajo, vendar bi bilo bolje računati v urah.

Med najkrajše cvetoče kaktuse štejemo Melocactuse, ki cvetijo le nekaj ur pozno popoldan, Lobiwie, ki cvetijo nekaj ur dopoldan, ter Setie-chinopsis mirabilis, ki cveti nekaj ur ponoči. Ostala velika večina pa cveti po več dni skupaj, cvetovi so celo vsak dan večji. Po posebno dolgo cvetijo, če vreme ni preveč poletno.

c / Kaktuse je treba obtrgovati, da bodo bolje cveteli
Ta trditev drži izključno ta Echinopsii sp., ki so ga v Evropi množili z izrastki preko 300 let in se je kot vrsta že močno degeneriral. Pri vseh drugih vrstah jih z obtrgavanjem le kazimo in zmanjšujemo aktivno površino, namenjeno cvetenju.

d / Kaktusi nimajo modrih cvetov

Ena največjih zablod. Le poglejte si lepe nalepljene suhe rože tudi modrih barv v cvetličarnah in tudi na razstavi Narava - Zdravje. Ne poznam sicer razmer v drugih državah, tada verjetno smo mi na tem področju glavni inovatorji.

10. DEŽ JE NAJBOLJŠI ZA KAKTEJE

Dolgo nisem vedel katero napačno mišljenje bi zapisal pod točko deset. Na koncu sem se odločil za potrditev Murphyjevih zakonov. Za vse rastline je namreč idealno, če na njih občasno dežuje. Topel, rahel dežek, poln kisika, dela menda čudež. Pri nas zaradi kislosti bolj povzroča propadanje gozdov, s kaktusi pa je malo drugače. Kadar jih namreč postavite na dež, takoj neha deževati. Naš predsednik ing. Jerin je lani zapisoval svoje početje. 38 - krat je kaktuse postavil na dež in 36 - krat je prenehalo deževati, dvakrat pa je padala toča.

Pri nas za vsak slučaj na tak dan obešamo perilo.



RED MORA BITI ! - ZA DEŽ PA NIKO
NE VEŠ, KDAJ BO PADAL ...

Jure Slatner

 hidroinženiring p.o.

Organizacija za projektiranje in izvedbo inženiringa hidrotehničnih objektov, čistilnih naprav in drugih nizkih gradenj

61000 Ljubljana - JUGOSLAVIJA

Slovenčeva 95 - tel.: (061) 345-763

Hidrotehnika - tel.: (061) 341-978

Čistilne naprave - tel.: (061) 343-763

KAM S KAKTUSI

Naša ljubezen do kaktusov in ostalih sočnic ne zahteva, da moramo imeti pravi pravčati rastlinjak. res je, da nekatere vrste potrebujejo več toplotne kakor ostale in da njihovim željam ugodimo samo, če jih gojimo "pod steklom". V glavnem lahko kaktuse in nekatere sočnice uspešno gojimi tudi tam, kjer so pogoji slabši, glede na njihove prirodne potrebe. V poletnem času pride v poštev tudi vrt. Po končanem, v glavnem hladnem vendar svetlem prezimovanju v stanovanjskih ali kletnih prostorih, lahko že od aprila ali maja številne vrste brez posebne skrbi gojimo na bolj ali manj sončnih legah našega vrta. Medtem ko številne vrste rodov / imenujem samo nekatere / Cereusa, Echinopsis, Opuncije prav tako pa tudi številne ostale sočnice, lahko enostavno pustimo zunaj na prostem, izpostavljeni vsem vremenskim neprilikam tja do konca oktobra. Pri tem moramo skrbeti za rastline, ki so občutljive na vlažnost, moramo jim oskrbeti stojišče pod napuščem, da bodo zaščitene pred obilnim dežjem.

Prav zaradi tega nekateri gojitelji vzgajajo svoje rastline "pod steklom", v tako imenovanih toplih gredah. Kdor pa nima vrta, se mu ni treba odrediti tega "konjička", tudi na balkonih in terasah lahko uspešno gojimo številne rodove južnoameriških kaktusov, ki v domovini rastejo po lивadah in planinah. To so skoraj vse vrste iz rodov gymnocalicija, lobivije, notokaktusov in rebucije, ki niso zahtevne niti preveč občutljive, nam pa zato našo skrb poplačajo z bogatim cvetenjem tja v pozno jesen.

Koliko veselja naredijo svojim gojiteljem, ki jim pripravijo prostor v mini rastlinjakih, na okenskih policah ali naredijo prave "viseče vrtove", pogosto v zračnih višavah stolpnici in jih s spremnim izborom vrst tudi za več let spremenijo v praveato "malo Mehiko". To je način, da takšni mini rastlinjaki - vitrine - postanejo skoraj idealni dom za večino kaktusov in ostalih sočnic. S pomočjo sodobne tehnike lahko izpolnimo številne želje, tako da nam rastline задržijo naravni videz, poleg tega pa tudi obilno cvetijo. Pri vsem tem, kar je dosedaj povedano, tudi gojitev bolj občutljivih vrst ne bi smela biti nepremagljiva težava.

Če je kdo že videl takšno zbirko, polno eksotičnih lepotcev, se bo neredko že pri samem pogledu nanjo odločil, postati kaktejist, saj mu ne bo težko najti stika z našim organiziranim družbenim življnjem. So pa tudi posebne skupine pa tudi posamezniki, ki ne spadajo med prijatelje

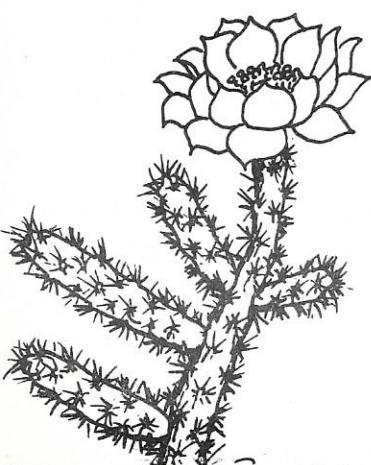
kaktusov in ostalih sočnic, med njimi tudi takšni, ki zaradi različnih vzrokov sami ne morejo gojiti kaktusov, ostane jim pa literatura, časopisi iz vsega sveta v različnih jezikih. Samo nezmožnost gojiti žive rastline jim ne uničuje sanj in želja po njih, prav nasprotno, tudi z zbiranjem literature in slik lahko dobimo zadovoljivo sliko o rastlinah. Spoznamo kakšne so v resnici in tudi ti lahko veliko pomagajo v društvu s svojim bogatim teoretičnim znanjem.

Posebno veselje je doživeti lepe urice v sončnih dnevih, ko je vse v cvetju in lahko to minljivo lepoto tudi ohranimo na diapositivih. S tem pa si polepšamo marsikateri siv zimski večer, ko so naši ljubljeni že v globokem spanju.

Stanko Piskac

ROD PTEROCACTUS K SCH.

Za kaktuse, katerih telesa / stebla / so sestavljena iz več nanizanih členkov, je Karl Schumann 1897. leta ustanovil poddružino Opuntioideae. Iz njihovih areol poleg večjih bodic izrašča tudi po cel šop zelo majhnih bodic, imenovanih tudi glohide pa tudi njihova semena so zaščitena z gibko usnjato kožico. Na temelju današnjih pogledov smatrajo družino Opuntioideae za posebno skupino, ki je povsem drugačna od razvoja ostalih poddružin, kot so Pereskioideae in Cactoideae. Med opuncijami se nahaja cela vrsta samostojnih rodov in razumljivo je, da v zadnjem času upada njihovo število. Na temelju teh nazorov bi bila upravičena samo eksistenza naslednji samostojnih rodov: Pereskiopsis, Opuntia, Tacinga in Pterocactus.



Rod **Pterocactus** se razlikuje od ostalih predvsem po svojem semenu, ki je dokaj ploščate oblike, robove ima poraščene s pahljačastimi krilci zaradi lažjega načina prenašanja semen s pomočjo vetra. V rod Pterocactus je uvrščeno približno 12 do sedaj opisanih vrst. Zunanje raziskave argentinskega botanika R.Kieslinga dokazujejo, da je število vrst tega rodu znatno večje. / nadaljevanje prihodnjič! /

Josip Kunej